

Justis- og beredskapsdepartementet
Avgis elektronisk

Dato: 21.03.2022
Deres ref: 22/424

Høringsvar – Endringer i vergemålsloven

Det vises til høringsbrev av 19.01.2022 om endringer i vergemålsloven. Finans Norge avgir med dette høringsvar.

Finans Norge har følgende hovedsynspunkter:

- Det må presiseres i finansforetaksloven § 16-2 (7) at bestemmelsen omfatter personer under vergemål
- Det må presiseres at finansinstitusjonene skal ha tilgang til rammene for vergemålet
- Det må sikres at finansforetakene har tilgang til nødvendig informasjon, herunder vergens fødselsnummer, for å kunne håndtere vergemålet digitalt
- Det bør utredes om samme register kan brukes til opprettelse og oppbevaring av digitale fremtidsfullmakter

Det fremgår av høringsnotatet pkt. 1 at opplysninger om rammene for vergeoppdraget som utgangspunkt bare kan gjøres kjent for dem som har hjemmel i lov til å motta slike opplysninger. Det fremgår av finansforetaksloven § 16-2 (7) at et finansforetak kan begjære utlevert fra Folkeregisteret opplysning om ektefelle, barn, foreldre, foreldreansvar og kontaktopplysninger for dødsbo. Vergemål er ikke nevnt i denne bestemmelsen. I høringsnotatet pkt. 4.1 nest siste avsnitt uttaler departementet at «Forslaget innebærer på den andre siden at de som reelt sett har saklig behov for å motta opplysninger om vergens fullmakter digitalt, må ha lov hjemmel for fortsatt å kunne motta opplysningene.» Det vises i den forbindelse til at Justis- og beredskapsdepartementet i november 2018 som nevnt sendte på høring et forslag om å gi finansinstitusjonene hjemmel til å motta taushetsbelagte opplysninger, jf. høringsnotats forslag om endringer i finansforetaksloven § 16-2» (vår understreking). Forslaget ble ikke fulgt opp, slik det fremgår av punkt 2.3; «Høringen i 2018-2019 viste at det er vanskelig å finne fullgode manuelle løsninger på området. I stedet for å følge opp lovforslagene har man derfor avventet pågående digitaliseringsprosesser og vurdert mulighetene for digitale løsninger». Finans Norge mener derfor at vergemål må inntas eksplisitt i finansforetaksloven § 16-2, eventuelt i annen lov eller forskrift.

Finansforetakene har behov for informasjon om at en person er satt under vergemål, samt rammene for vergemålet. Dette gjelder særlig opplysninger om vergemålet omfatter økonomiske formål, samt om vergemålet er frivillig eller ved dom, herunder om vergehaver er fratatt sin rettslige handleevne. Finansinstitusjonene må kunne dokumentere hvem som blir opprettet som verge og hva vergen skal ha tilgang til. Det fremgår av høringsnotatet at hvem som har og er verge ikke er taushetsbelagt informasjon, men ikke hvilke elementer som omfattes av dette. Når finansinstitusjoner skal kunne få informasjon via Folkeregisteret digitalt bør det sikres at all informasjon er tilgjengelig, slik at finansinstitusjonene kan benytte seg av løsningen uten at det må innhentes vergefullmakt på vanlig

måte i tillegg. Finans Norge mener på denne bakgrunn at det må fremgå at finansforetakene skal ha tilgang til rammene for vergefullmakt og ikke være tvil om at dette omfatter nødvendig informasjon.

Videre synes det uklart om rammene for vergemålet omfatter for eksempel navn, adresse og personnummer til både verge og vergehaver, og dermed om dette er informasjon finansforetakene får tilgang til. Det er avgjørende at finansforetakene får tilgang til blant annet vergens fødselsnummer, for å kunne håndtere vergemålet digitalt. Per i dag får bankene kun informasjon om vergens navn og fødselsdato fra Folkeregisteret, men det er ikke mulig å kontrollere hvem som er opprettet som verge kun basert på navn og fødselsdato. Det er heller ikke mulig å for eksempel gi verge tilgang til nettbank uten fødselsnummer. Det bør fremkomme eller på annen måte tydeliggjøres at finansinstitusjoner skal ha tilgang til dette.

Dersom finansforetakene ikke får dekkende hjemmel til å innhente opplysninger om rammene for vergeoppdraget og nødvendig informasjon digitalt, herunder vergens fødselsnummer, vil vergefullmakten måtte innhentes manuelt. Finansforetakene vil dermed ikke kunne dra full nytte av digitale vergefullmakter gjennom FUFINN-løsningen.

Avslutningsvis vil Finans Norge oppfordre departementet til å samtidig utrede muligheten for å bruke samme register til opprettelse og oppbevaring av digitale fremtidsfullmakter. En slik løsning er allerede innført i Danmark, og etter vår erfaring har behovet for en slik løsning i Norge vært til stede lenge. Ved å opprette et digitalt register for fremtidsfullmakter vil man unngå tvil om hvem som er riktig fullmektig. Dersom fremtidsfullmakten opprettes digitalt gjennom registeret vil man også unngå usikkerhet om fremtidsfullmaktens gyldighet. Flere av finansforetakenes kunder opplever det i tillegg som utrygt å selv måtte oppbevare dokumentet, i frykt for at fullmakten kan gå tapt. Dette problemet vil også kunne løses gjennom et digitalt register. Finans Norge mener at et digitalt register for fremtidsfullmakter vil bidra til økt rettssikkerhet.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Nils Henrik Heen
Juridisk direktør

Victoria Egeli
juridisk seniorrådgiver